

ВИСНОВОК

про наукову новизну, теоретичне та практичне значення результатів дисертації на тему: «Управління використанням матеріально-технічних ресурсів будівельних організацій»

Рецензенти у складі д.е.н., професора, професора кафедри кримінального права та процесу і правоохоронної діяльності Західноукраїнського національного університету Вівчар О. І., д.е.н., професора, професора кафедри міжнародних економічних відносин Західноукраїнського національного університету Сохацької О. М. призначені рішенням Вченої ради Західноукраїнського національного університету (протокол № 7 від 24 лютого 2021 р.) для проведення попередньої експертизи дисертації Карабаника Степана Михайловича на тему «Управління використанням матеріально-технічних ресурсів будівельних організацій» на здобуття ступеня доктора філософії за спеціальністю 073 – Менеджмент, на основі ґрунтовного аналізу дисертації і наукових публікацій здобувача та за результатами фахового семінару (протокол № 15 від 06 квітня 2021 р.) прийняли таке рішення.

Обґрунтування вибору теми дослідження.

Перехід до використання ринкових методів господарювання докорінно змінив характер функціонування і ресурсного забезпечення будівельних організацій. Це пов'язано з тим, що, з одного боку, повністю була вирішена проблема дефіциту матеріальних ресурсів за рахунок їхньої вільної реалізації на ринку. З іншого ж боку, при функціонуванні в умовах низької визначеності господарських зв'язків, договірної, платіжної й виробничо-господарської дисципліни у будівельній організації виникла необхідність в організації матеріального потоку, що передбачає вступ у безпосередню взаємодію з виробником або оптовим посередником, і в здійсненні ефективного управління

цим потоком з допомогою свого структурного підрозділу матеріально-технічного забезпечення.

Потрапляючи при цьому в жорсткі умови ринку, для підвищення своєї конкурентоспроможності будівельна організація має вирішити проблему ефективного використання матеріальних ресурсів, що є найважливішим фактором підвищення його виробничих можливостей без проведення додаткових витрат, а отже – забезпечити отримання максимально можливого прибутку за інших рівних умов господарювання.

Таким чином, докорінна перебудова системи ресурсного забезпечення потребує розроблення ефективних економічних принципів управління як забезпеченням, так і використанням ресурсів на виробництві, що відповідали би вимогам його інтенсифікації, розширення масштабів будівництва та підвищення ефективності інвестиційного процесу шляхом скорочення його тривалості, зниження вартості, матеріаломісткості й працемісткості будівництва, що визначає актуальність теми дослідження.

Зв'язок роботи з науковими програмами, планами, темами, грантами.

Дисертаційну роботу виконано відповідно до плану науково-дослідних робіт Західноукраїнського національного університету в межах держбюджетного фундаментального дослідження на тему «Механізм розбудови ринку енергосервісу в контексті підвищення енергоефективності національної економіки, енергетичної та екологічної безпеки України» (державний реєстраційний номер 0120U102053), де сформульовано автором положення аналізу ефективності енергозбереження та використання матеріально-технічних ресурсів, господарської науково-дослідної роботи на тему «Управління ефективністю інвестиційних проектів в будівництві» (державний реєстраційний номер 0118U002275), де автором розроблено підходи до використання енергоефективності у будівництві, та науково-дослідної роботи на тему:

«Інвестиційне забезпечення регіонального енергетичного ринку» (державний реєстраційний номер 0114U006470), яка використовувалася в межах основного робочого часу професорсько-викладацького складу кафедри менеджменту, публічного управління та персоналу, зокрема у розробці підрозділу «Підходи до використання інвестиційно-інноваційних проектів з енергоефективності в житловому будівництві».

Мета і завдання дослідження.

Метою дисертації є поглиблення теоретико-методичних положень та розробка науково-практичних рекомендацій, спрямованих на удосконалення управління використанням матеріально-технічних ресурсів будівельних організацій. Досягнення визначеної мети зумовило необхідність вирішення таких завдань:

- узагальнити наукові підходи до визначення понять управління використанням матеріально-технічних ресурсів будівельних організацій;
- дослідити особливості планування використання матеріально-технічних ресурсів будівельних організацій з урахуванням ризику;
- сформувати систему динамічних показників, що відображають ефективність використання матеріально-технічних ресурсів будівельного виробництва в реальному часі;
- здійснити аналіз і визначити основні напрямки та методи підвищення конкурентоспроможності виробничого потенціалу будівельної організації;
- удосконалити управління підвищенням ефективності використання активної частини основних засобів будівельної організації;
- удосконалити методи ефективного управління використанням матеріальних ресурсів будівельної організації;
- запропонувати методичний інструментарій управління запасами і складським господарством будівельних організацій.

Методи дослідження.

Для одержання достовірних результатів проведеного дослідження використано загальнонаукові та спеціальні методи пізнання, а саме: індукції та дедукції (на етапі збору та систематизації інформації для проведення дослідження, у процесі теоретичного осмислення та удосконалення організаційних та практичних засад підвищення ефективності використання матеріально-технічних ресурсів); порівняння, абстрагування, аналізу та синтезу (для забезпечення системності підходу до вирішення окремих проблемних питань управління використанням матеріально-технічних ресурсів); експертні оцінки та абстрагування (з метою обґрунтування вибору суттєвих чинників і показників ефективності використання матеріально-технічних ресурсів); економіко-математичні методи та формалізація (для розроблення способу здійснення аналізу ефективності використання матеріально-технічних ресурсів будівельних організацій).

Інформаційною базою дослідження стали закони України, укази Президента України, постанови Кабінету Міністрів України, матеріали Державної служби статистики України, фінансова звітність будівельних організацій, наукові праці вітчизняних і зарубіжних учених-економістів з проблематики управління використанням матеріально-технічних ресурсів будівельних організацій, матеріали науково-практичних конференцій, семінарів, а також інтернет-ресурси.

Наукова новизна одержаних результатів.

У дисертації удосконалено:

— теоретичні підходи до визначення оптимального управління ресурсним забезпеченням будівельної організації, яка дає змогу розраховувати збалансовані обсяги використання матеріальних ресурсів відповідно до запланованих обсягів виробництва, що дасть змогу керівникам виявити позитивні та негативні сторони використання основних засобів та матеріальних

ресурсів, допоможе обґрунтувати управлінські рішення й ефективно керувати будівельними організаціями;

- теоретичне підґрунтя планування ресурсного забезпечення будівельної організації з урахуванням ризиків, пов'язаних з неадекватністю прогнозованих змін вартості будівельної продукції, що дасть нам змогу вдосконалити проблемні питання матеріально-технічних ресурсів та виявити зв'язок з іншими ресурсами, зокрема фінансовими та інформаційними;

- підходи до оцінювання характеристик будівельного виробництва на основі системи динамічних показників, яка допомагає оцінювати ефективність роботи будівельної організації в реальному часі й таким чином оперативно реагувати та ефективно управляти використанням матеріально-технічних ресурсів будівельних організацій з урахуванням змін зовнішнього економічного середовища;

- методичний інструментарій управління запасами і складським господарством будівельних організацій що передбачає оперативний облік витрат і результатів та їх зіставлення між собою, що дасть змогу приймати управлінські рішення при складанні виробничої програми будівельної організації, поліпшувати її організацію виробництва, проводити закупівлі матеріальних ресурсів, вибирати постачальників, скорочувати або розширювати потужності та капітальні інвестиції для модернізації виробництва будівельної продукції.

Практичне значення одержаних результатів.

У практиці ТОВ БК «Інтергал-Буд» використано методику оцінки потенційних можливостей різних видів активної частини основних засобів, яка дозволяє будівельній компанії розширювати найбільш вузькі місця і з врахуванням обсягу робіт збалансувати за продуктивністю різних видів наявної у нього техніки (довідка № 115/34 від 21.05.2019 р.). Розроблений методичний підхід до впровадження ефективного планування та регулювання капітальних

інвестицій, з урахуванням оцінки зміни середньої поточної вартості капіталу та ризиків, пов'язаних з неадекватністю прогнозованих змін вартості товарної будівельної продукції, застосовується у практичній діяльності ТОВ «Тернопільбуд» (довідка № 91-15/72 від 15.02.2019 р.). Запропонована у роботі методика оцінки характеристик будівельного виробництва на основі системи динамічних показників дозволить оцінити ефективність роботи діяльності ТОВ «Карпатбуд-Ікс» в реальному часі і таким чином оперативно реагувати і ефективно управляти виробничим процесом з урахуванням змін зовнішнього економічного середовища (довідка № 354-21/17 від 14.12.2018 р.).

Теоретичні положення та практичні рекомендації з вдосконалення теоретико-методичних положень оцінювання ефективності використання матеріально-технічних ресурсів будівельних організацій використовуються у навчальному процесі Західноукраїнського національного університету при викладанні дисципліни «Управління проектами» (довідка № 136-15/2352 від 25 вересня 2020 р.).

Апробація результатів дисертації.

Основні наукові положення та висновки дисертаційної роботи доведені до рівня конкретних методичних розробок і прикладних рекомендацій та слугуватимуть науковим підґрунтям для подальших теоретичних, методичних і прикладних досліджень щодо розвитку системи управління використанням матеріально-технічними ресурсами будівельних організацій.

Основні положення дисертації та результати досліджень доповідалися та отримали схвалення на 2 міжнародних науково-практичних конференціях, серед яких: «Актуальні наукові дослідження в сучасному світі» (м. Переяслав-Хмельницький, 2017 р.), «Наука та інновації як основні шляхи вдосконалення економічного потенціалу країни» (м. Львів, 2019 р.); 4 всеукраїнських науково-практичних конференціях, серед яких: «Управління енергетичним ринком: інституційні та економічні аспекти» (м. Тернопіль, 2017 р.), «Актуальні

проблеми менеджменту в умовах інноваційного розвитку економіки» (м. Тернопіль, 2018 р.), «Актуальні проблеми менеджменту в умовах інноваційного розвитку економіки» (м. Тернопіль, 2019 р.), «Актуальні проблеми менеджменту та публічного управління в умовах інноваційного розвитку економіки» (м. Тернопіль, 2020 р.).

Особистий внесок здобувача.

Дисертаційна робота є самостійно виконаним науковим дослідженням. Сформовані й обґрунтовані в роботі наукові положення, розробки, висновки і рекомендації отримано здобувачем самостійно. З наукових праць, опублікованих у співавторстві, використано лише ті ідеї та положення, які є результатом самостійного дослідження здобувача.

Структура дисертації.

Дисертаційна робота складається зі вступу, трьох розділів, висновків, списку використаних джерел і додатків. Повний обсяг дисертації викладено на 201 сторінці друкованого тексту. Робота містить 2 таблицю на 2 сторінках, 10 рисунків на 10 сторінках та 6 додатків на 7 сторінках. Список використаних джерел налічує 172 найменування і розміщений на 15 сторінках.

Публікації.

За результатами дослідження опубліковано 5 наукових праць, з яких 2 у співавторстві, загальним обсягом 3,09 друк. арк. (автору належить 2,12 друк. арк.), з яких 4 праці у наукових фахових виданнях України обсягом 2,29 друк. арк., 1 праця у міжнародному фаховому виданні обсягом 0,8 друк. арк. (автору належить 0,13 друк. арк.).

Статті у наукових фахових виданнях

1. Карабаник С. М., Микитюк Ю. І. Роль самофінансування при забезпеченні інноваційного розвитку будівельної організації. *Вісн. Терноп. нац.*

екон. універ. 2018. Вип. 1. С. 150-163. *Особистий внесок: розглянуто можливості застосування самофінансування як основного інструментарію забезпечення інноваційного розвитку будівельних організацій* (0,3 друк. арк.).

2. Карабаник С. М. Інноваційний розвиток будівельної галузі як економічна категорія об'єкта управління. *Держава та регіони*. 2019. Вип. 3 (108). С. 105-111 (Серія: Економіка та підприємництво) (0,3 друк. арк.).

3. Карабаник С. М. Теоретичний аспект собівартості будівельно-монтажних робіт будівельних організацій. *Інфраструктура ринку*. 2019. Вип. 32. С. 114-121 (0,57 друк. арк.).

4. Карабаник С. М. Планування обсягів постачань матеріальних ресурсів в будівництві. *Екон. аналіз*. 2020. Т. 30, № 1. С. 225-231. URL: <https://www.econa.org.ua/index.php/econa/article/view/1625> (0,52 друк. арк.).

5. Karabanyk S., Derii V., Parkhomets M., Uniiat L., Kovbasa O., Hryzovska L., Modelling business processes based on logistics concepts and quality management system principles. *International Journal of Management*. 2020. Vol. 11, № 7. P. 175-188. URL: <http://iaeme.com/ijm/issues.asp?JType=IJM&VType=11&IType=7> (0,13 друк. арк.).

Публікації апробаційного характеру

6. Карабаник С. М. Застосування логістичного підходу при матеріально-технічному забезпеченні будівельних організацій. *Актуальн. наук. дослідження в суч. світі.: праці XXIV Міжнар. наук. конф. «Актуальн. наук. дослідження в сучасн. світі»* (Переяслав-Хмельницький, 26-27 квіт. 2017). Переяслав-Хмельницький, 2017. Вип. 4. С. 15-20 (0,37 друк. арк.).

7. Карабаник С. М. Удосконалення системи управління витратами. *Управління енергетичн. ринком: інституц. та екон. аспекти: зб. матеріалів доп. Всеукр. наук.-практ. інтернет-конф. (Тернопіль, 30 лист. 2017)*. Тернопіль: Тайп, 2017. С. 38-39 (0,2 друк. арк.).

8. Карабаник С. М. Самофінансування як елемент забезпечення конкурентоспроможності організації. *Актуальн. проблеми менеджменту в*

умовах інновац. розвитку екон.: зб. тез доп. Всеукр. наук.-практ. конф. (Тернопіль, квіт. 2018). Тернопіль, 2018. С. 252-255 (0,2 друк. арк.).

9. Карабаник С. М. Забезпечення кадрами в сфері виробничого менеджменту будівельних організацій. *Наука та інновації як осн. шляхи вдосконалення екон. потенціалу країни.* : праці Міжнар. наук.-практ. конф. / Громад. орг-зація «Львів. екон. фундація». Львів, 2019. С. 58-61 (0,23 друк. арк.).

10. Карабаник С. М., Сорока Т. М. Управління використанням матеріально-технічних ресурсів будівельних організацій. *Актуальн. проблеми менеджменту в умовах інновац. розвитку екон.:* зб. матеріалів доп. Всеукр. наук.-практ. конф. (Тернопіль, 17 квіт. 2019). Тернопіль: Тайп, 2019. Ч. 1. С. 230-234 (0,14 друк. арк.).

11. Карабаник С. М., Микитюк П. П. Вплив інституційних та екологічних факторів на реалізацію інвестиційно-інноваційних проєктів. *Актуальн. проблеми менеджменту та публічн. управл. в умовах інновац. розвитку екон.:* зб. матеріалів доп. Всеукр. наук.-практ. конф. з міжнар. уч. (Тернопіль, 15 трав. 2020). Тернопіль: Тайп, 2020. Ч. 1. С. 124-128 (0,22 друк. арк.).

Характеристика особистості здобувача.

Карабаник С. М. народився 9 березня 1994 року в місті Тернополі. Після закінчення школи вступив до Борщівського агротехнічного коледжу. У 2016 році закінчив навчання за освітньою програмою спеціаліст Тернопільського національного економічного університету, за спеціальністю менеджмент організацій та адміністрування.. У 2016 році вступив в аспірантуру, ставши здобувачем наукового ступеня доктора філософії за спеціальністю 073-менеджмент. В 2020 році успішно закінчив освітньо-наукову програму за спеціальністю 073- менеджмент, про що свідчить академічна довідка. З лютого місяця займається підприємницькою діяльністю у сфері ІТ-технологій.

Оцінка мови та стилю дисертації.

Дисертація написана діловою українською мовою, стиль викладення її змісту характеризується цілісністю, смисловою завершеністю, логічною послідовністю розгляду питань, точністю використання економічної термінології, ясністю, стислістю та об'єктивністю викладення матеріалів дослідження.

Рецензенти рекомендують:

1. Прийняти дисертаційну роботу Карабаника Степана Михайловича на тему: «Управління використанням матеріально-технічних ресурсів будівельних організацій» до розгляду та захисту у спеціалізованій вченій раді на здобуття ступеня доктора філософії в галузі знань 07 «Управління та адміністрування» за спеціальністю 073 «Менеджмент».

2. Головою спеціалізованої вченої ради призначити:

доктора економічних наук, професора, Микитюка Петра Петровича, професора кафедри менеджменту, публічного управління та персоналу Західноукраїнського національного університету;

Опонентами призначити:

доктора економічних наук, професора, Гончар Ольгу Іванівну, професора кафедри економіки підприємства і підприємництва Хмельницького національного університету Міністерства освіти і науки України;

доктора економічних наук, професора, Тарасюк Галину Миколаївну, декана факультету бізнесу та сфери обслуговування Державного університету «Житомирська політехніка» Міністерства освіти і науки України.

Загальний висновок

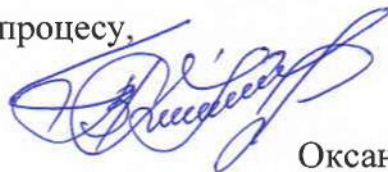
1. Враховуючи актуальність теми дисертації, обґрунтованість отриманих результатів, наукову новизну і практичне значення виконаних досліджень, повноту викладення матеріалів дисертації в наукових працях, що відповідають вимогам п. 11 «Порядку проведення експерименту з присудження ступеня доктора філософії» та за своїм науковим рівнем та практичною цінністю,

змістом та оформленням повністю відповідає вимогам п. 10, «Порядку проведення експерименту з присудження ступеня доктора філософії», затверджену постановою Кабінету Міністрів України від 6 березня 2019 р. №167 та напрямку наукового дослідження освітньо-наукової програми ЗУНУ фаховий семінар рекомендує подати дисертаційну роботу Карабаника Степана Михайловича на тему: «Розвиток системи управління інноваційно-інвестиційними проектами в житловому будівництві», яка подана на здобуття ступеня доктора філософії, зі спеціальності 073 «Менеджмент» до захисту в разову спеціалізовану Вчену раду.

2. Підготувати подання до вченого секретаря Вченої ради ЗУНУ з рекомендаціями щодо кандидатур на призначення голови спеціалізованої вченої ради та офіційних опонентів.

Рецензенти:

Доктор економічних наук, професор,
професор кафедри кримінального права та процесу,
і правоохоронної діяльності
Західноукраїнського національного
університету

Оксана ВІВЧАР

Доктор економічних наук, професор,
професор кафедри міжнародних економічних відносин
Західноукраїнського національного
університету

Олена СОХАЦЬКА

Підпис	Оксана ВІВЧАР
Підпис	Олена СОХАЦЬКА
Завіряю:	
НАЧАЛЬНИК ЗАГАЛЬНОГО ВІДДІЛУ	Анна ГЕЦЕНЕ